

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дн **Иванка Мавродиева-Георгиева**,
СУ „Св. Климент Охридски”,
член на научно жури със Заповед № 220/03.02.2020 г.
на Ректора на Университет за национално и световно стопанство

Относно материалите, представени за присъждане на ОНС „доктор“,
от **Ивет Георгиева Тилева**,
редовен докторант в Университет за национално и световно стопанство,
Факултет „Международна икономика и политика“,
катедра „Международни икономически отношения и бизнес“

Тема на дисертацията:
**„Икономическата психология като фактор в международните
икономически отношения“.**

Научен ръководител доц. д-р **Даниел Данов**

1. Кратки биографични данни за докторанта

Ивет Тилева е възпитаник на УНСС в ОКС бакалавър и магистър по „Международни икономически отношения“, специалност „икономист“, тя продължава обучението си и като ОНС доктор, зачислена със заповед № 993/09.05.2016 г. в редовна докторантура на обучение по научна специалност „Световно стопанство и МИО – Теория на МИО“, професионално направление 3.8. Икономика към катедра „Международни икономически отношения и бизнес“. Това показва устойчивост в развитието ѝ и теоретична и методическа подготовка за написването на дисертационен труд. Тя публикува поетапно статии, в които оповестява теоретични знания и резултати от изследвания; участва в работата на катедрата. Ивет Тилева е хоноруван асистент към катедра „МИО и бизнес“ и води занятия на български и английски език по „Международна търговия“, „Теория на МИО“, „Психологически фактори в МИО“, „Международна търговия с услуги и интелектуални продукти“, „Външноикономически отношения на България“.

2. Актуалност на проблематиката и значимост

Тематиката и проблематиката на дисертационния труд на Ивет Тилева се откроява с актуалност, очертан е коректно конструктът: международните икономически отношения, като те са проучени през призмата на икономическата психология. Бих

искала да уточня, че това е недостатъчно изследвана досега у нас проблематика, а подготовката на докторанта позволява да навлезе в дълбочина в нея и да изведе явления, процеси и тенденции, свързани с международните икономически отношения.

Оценявам като постижение на дисертацията подходът, че докторантът тръгва от теоретични знания в икономическата психология и икономикс, което е релевантно и дори задължително, като се има предвид обектът на изследване. Докторантът Ивет Тилева познава публикации на утвърдени учени, школи и университети извън България, както български автори, проучващи международните търговски отношения.

3. Общо описание на представените материали

Ивет Тилева представя поетапно резултати от своето изследване по време на докторантурата в отделни статии. Текстът е структуриран логично и е разделен на увод, 3 глави, заключение, библиография и приложения; общ обем на текста – 196 страници. Библиографията включва научни публикации и нормативни източници.

Дисертационният труд е с обем 196 страници, включително приложеният, основният текст обхваща 166 страници. Структурата обхваща увод, три глави, заключение, списък с използваната литература и приложения. В основния текст са включени 12 таблици, 7 графики, 13 фигури и 4 таблични оферти. Използваните източници са 156, като 31 са на български език и 125 на чужд език. Списъкът показва много добро познаване на монографии, статии, доклади на институции, сайтове, уеббазирана информация и авторитетни медии.

В увода логично и точно докторантът формулира обекта и предмета, извежда цел и подцели и задачи, дефинира теза и формулира хипотези и те реферират към новост или научен принос на равнище дисертационен труд, а именно скритата емоционалност в международните сделки и търговските взаимоотношения.

Коректно са направени ограниченията и е описана рамката, точно са посочени обектите на изследване: българската строителна медия „Градът Медиа Груп“, три чуждестранни компании, които са свързани със строителния бранш: “Reed Exhibitions Italia” от Италия, “Katy Paty”, която е със седалище в Чехия и “Kourasanit Greece”, която е базирана в Гърция.

Налице е детайлно представяне на цел и подцели.

Тук давам цитат от с. 10, за да докажа умението на докторанта да представя на научно равнище е отбелязано „За целите на дисертацията е приложен

търси и открива зависимостите, например финансова грамотност – ефективни икономически отношения; докторантът посочва начините за моделиране на избора. От с. 116 до с. 117 е представено асоциативното мислене като фактор, влияещ при вземане на решение, което насочва към очертаване границите на изследователско поле и в бъдеще от докторанта Тилева.

Трета глава съдържа резултати от изследвания и е ориентирана към изясняване на вземането на решения като процес. Тук обособявам приноси на практико-приложно равнище – инструменти за моделиране на избора в икономика, като фокусът е върху психологическия инструментариум и как той оказва влияние в бизнеса. На базата на изяснената терминология в трета глава докторантът Тилева проучва вземането на решения на различни нива в международните бизнес отношения. Проведен е полев експеримент в областта на международната търговия с маркетингови продукти, налице е съизмеримост между селектираните обекти и подобекти. Ивет Тилева използва методи, които са релевантни с оглед проблематиката и обектите: сайтове и реклама на компании, сред които Краностроене инженеринг. Проучени са сайтове, комуникационни връзки, техники за манипулации на избора, оферти; плюс е поставянето на акцент и на интеркултурните различия – с. 152 „националност на контрагента“. Налице е систематичен подход при изграждане на методологична рамка, която е основа за успешно реализиране на изследването. Открояват се уменията на докторанта да реализира изследването и да го представи прецизно на съдържателно и графично равнище, което доказва уменията ѝ да създава научен текст според жанра дисертация. Оценката ми за методическата рамка е положителна. От с. 157 започва емпиричното изследване и то е реализирано коректно, използвана е анкетна карта, коректно са изведени компонентите, описани са етапите на изследването, в таблица са обобщени и сравнени резултатите в таблиците 9, 10, 11, 12.

Изводите са обосновани: „Шесто, емоционалността в процеса за вземане на решение е скрита и варира в рамките на 25% - 62% спрямо рационалността. Вариацията в пропорционалността зависи от контекста на избора –дали е свързан с чужд пазар или с конкретна международна компания. За продължаване на бизнес партньорството скритата емоционалност оказва влияние в размер на 1/3.“ – с. 162. Приемам формулираните изводи от Ивет Тилева.

Стилът и езикът на текста покриват изискванията.

Публикациите, свързани с темата на дисертация са достатъчни, представена е и друга публикации. В тях тя поетапно оповестява резултати от изследвания на научни форуми, организирани от УНСС: „Развитие на корпоративната социална отговорност в банковия сектор след влизането на България в ЕС” (2016); „Развитие на Директивата за платежните услуги (PSD) на ЕС и предизвикателства пред България след влизането в сила на PSD2“ (2017); „Съвременни теории в икономическата психология при процеса за вземане на решение” (2018); „Съвременна динамика на икономическите теории” (2018); „Потенциални възможности на социалното предприемачество в кръговата икономика на ЕС след присъединяването на България“ (2018).

Авторефератът с обем 39 страници, дисертацията и публикациите са написани на много добър научен език.

Цитатите и позоваванията в текста са 174 и са на научна литература и медии.

Бележки, критики, препоръки:

В края на рецензията правя убедено извода, че дисертационният труд на Ивет Тилева покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав, Правилника към него, както и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в УНСС.

Основанията ми са следните:

Дисертационният труд допринася за обогатяване на съществуващите знания в следните области: икономикс, икономическа психология и други.

Ивет Тилева демонстрира умения за прилагане на съвременни изследователски методи, представени още в увода придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в УНСС.

Дисертационният труд допринася за обогатяване на съществуващите знания в следните области: икономическа психология и международни икономически отношения.

Докторантът Ивет Тилева показва много добри теоретични познания в областта на търговските сделки.

Тилева демонстрира умения за прилагане на съвременни изследователски методи, които коректно и поетапно са изведени в трета глава.

Заклучение

Имайки предвид гореизложеното във връзка с дисертацията на тема „Икономическата психология като фактор в международните икономически отношения“, предлагам на уважаемите членове на научното жури да бъде присъдена на Ивет Георгиева Тилева ОНС „доктор“ и заявявам, че по време на публичната защита ще гласувам „да“.

11.02.2020 г., София

Подпис:

Проф. дн Иванка Мавродиева